

prövare krävs för minimering av risker
Lars H Lund

LÄKEMEDELSFRÅGAN

45 Flera fall med leverpåverkan av aloe vera
Björn Belfrage, Rickard Malmström

PATIENTSÄKERHET

46 Två av tre postoperativa sårinfektioner har eliminerats. Betydligt färre kärlpatienter riskerar amputation och död

47 Landstingen satsar på att förebygga postoperativa sårinfektioner

49 »Julklapp« med krav på åtgärder mot vårdrelaterade infektioner

Förlossningsläkare och barnmorska faller efter brister i fosterövervakning

50 Ortoped opererade patient med spinal stenos på fel nivå

DEBATT OCH BREV

52 Medicinering av barn och unga med SSRI – försiktighet förordas
Göran Högberg

54 Replik: Sans och balans – SSRI bör ges!
Håkan Jarbin, Susanne Bejerot, Göran Isacson

55 Livlösa lavinoffer är sannolikt bortom all räddning
Benjamin Lischner

56 HPV-vaccination och -testning kan förbättra screening mot cervixcancer

KULTUR

Mats Möller, gastrokirurgen med ett förflutet i Docenterna, spelar numera solo. Sidan 66

Peter Bistoletti, Sonia Andersson, Bo C Johansson

58 Förslaget till omskärelse av pojkar – vart tog barnens rätt vägen?
Yngve Hofvander

59 Läs Lessing om biståndet
Lars Werkö

60 Hälsa och standard förbättras i Kenya men sjukvårdens metoder släpar efter
Stig Andersson

61 Dra ner vid 60, fortsätta till 70?
Lennart Åberg

62 Orimligt låta enskilda patienter ta ansvar för vilka studenter vi kan utbilda!
Åsa Nilsson

KULTUR

63 Äldreskiktet tunnare ut – tre innovativa entreprenörer har gått ur tiden
Lars Werkö

64 Psykiatrins dilemma – vetenskap kan inte mäta känslor
Björn Rosendal

65 Går litteraturens och filmens etiska

Rättelse

Genom ett misstag på redaktionen publicerades ett felaktigt diagram som illustration till artikeln »Mångmiljardsatsning under tio år lyfter norsk psykiatri« i förra numret av Läkartidningen, 2007;104(51-52):3840-2. Diagrammet bygger på en beräkning av vad den norska psykiatrisatsningen kostar år för år, men tillförlitliga siffror på detta finns ännu inte. Siffrorna i artikeltexten är däremot korrekta. Läkartidningen beklagar publiceringen av diagrammet.

kreativitet att överföra till klinik och forskning?
Niels Lynøe

66 Kirurg och musiker – proffs på pop och gastro-op
Gabor Hont

67 Recensioner

68 LEDIGA TJÄNSTER

70 PLATSANNONSER

89 MEDDELANDEN

 Artiklar märkta med W-sigillet har varit förhandspublicerade på www.lakartidningen.se.

 Artiklar märkta med R-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Genombrott under 2007

Varje decembernummer av tidskriften Science ägnas åt det gångna årets viktigaste vetenskapliga genombrott.

Årets framsteg 2007 är utvecklingen inom genetik som gör det möjligt – och meningsfullt – att kartlägga enskilda individers genom. DNA-spiralens upptäckare, Nobelpristagaren James Watson, var den förste som fick sin arvs massa sekvenserad. Får han nytta av denna kunskap om sina gener?

Med singelnukleotidpolymorfism (SNP) menas de cirka 15 miljoner möjliga ställen i vårt genom där ett enskilt baspar kan skilja sig mellan olika individer. Tre miljoner av dessa lokus är redan katalogiserade.

Med nya tekniker som kan kartlägga 500 000 nukleotidpar åt gången är det nu möjligt att kartlägga SNP-mönster hos tusentals individer och koppla dessa till specifika sjukdomar.

Det går också att analysera de många strukturella genvariationer som finns hos enskilda

individer. Exempelvis tycks antalet kopior av en gen kunna bestämma dess aktivitet i fråga om både funktion och risker för sjukdomsutveckling.

Även om den genetiska informationen än så länge är ett osäkert och trubbigt prognostiskt instrument så finns en stor potential – och en stor efterfrågan.

Flera kommersiella företag erbjuder en fullständig genomsekvensering för ca 350 000 dollar. Nöjer man sig med att sekvensera de 2 procent av genomet som kodar för syntesen av olika proteiner så sjunker priset kraftigt, och vill man bara screena sig för ett tjugotal kända genassocierade sjukdomar så kommer man undan med drygt 1 000 dollar.

Vad den enskilde personen ska göra med denna information om potentiella sjukdomsrisker och vem, förutom personen själv, ska få tillgång till dessa data kommer att skapa svårösta etiska problem.

»... och vem, förutom personen själv, som ska få tillgång till dessa data kommer att skapa svårösta etiska problem.«

Josef Milerad
medicinsk
chefredaktör

josef.milerad@lakartidningen.se